

50 jaar ESF: nog een klein beetje van Nederland

*Migranten zoeken elders in de Europese Gemeenschap naar werk
(uit: European Social Fund. 50 years investing in people, 2007)*

Werkgelegenheidskansen van individuen verbeteren, dat is al vijftig jaar de missie van het Europees Sociaal Fonds (ESF). Maar de manier waarop ESF dat doet, is ingrijpend veranderd onder invloed van grote werkloosheid en economische crises.

Aanvankelijk is ESF vooral een voorziening die compenseert voor de nog niet overal opgebouwde sociale zekerheid. Rond 1960 wordt het fonds vooral gebruikt voor uitkeringen aan mensen die werkloos raken in sectoren die worden gemoderniseerd. Duitsland compenseert zo mensen die getroffen zijn door een arbeidsongeval. Speciale aandacht is er voor mensen die in andere regio's op zoek gaan

naar werk. Dat geldt vooral voor Zuid-Italië, de enige plek in de Gemeenschap waar dan grote werkloosheid heerst. Met behulp van ESF vinden 9 miljoen Italianen werk in onder andere de Waalse mijnen.

Doelgroepen

In de jaren zeventig neemt het beroep op het fonds snel toe. Ieder land wil ESF gebruiken om de gevolgen van de stagnerende economie en de oliecrisis op te vangen. Europa trekt meer geld uit maar gaat zich ook focussen op doelgroepen. Met name werknemers in verouderde sectoren (landbouw, textiel) kunnen zich met behulp van ESF omscholen. Het fonds blijft

zich richten op migranten die in een ander Europees land werk zoeken: de kosten van het leren van de taal en aanpassing aan nieuwe omstandigheden worden gecompenseerd. Een nieuw fenomeen is jeugdwerkloosheid. Landen vragen geld voor hulp aan laagopgeleide werkloze jongeren. ESF stelt middelen beschikbaar om hen beroepsvaardigheden bij te brengen. Jongeren worden daarmee een doelgroep binnen ESF. Later volgen vrouwen, gehandicapten en ouderen.

Verschuiving

In de jaren tachtig ontwikkelt Europa zich tot een diensteneconomie. Bedrijven vragen om hooggekwalificeerde werknemers. Het opleidingsniveau van de beroepsbevolking is niet in hetzelfde tempo meeveranderend en de werkloosheid in de EU verdubbelt van 6 miljoen in 1979 naar 12 miljoen in 1983. Jeugdwerkloosheid bedraagt in sommige lidstaten meer dan 25 procent en ook langdurige werkloosheid komt veel voor. Met behulp van ESF proberen lidstaten werklozen te trainen voor nieuwe, opkomende sectoren als ict.

In de jaren negentig doet zich een nieuw

fenomeen voor: de economie groeit, maar aanvankelijk zonder voor veel extra werkgelegenheid te zorgen. ESF kiest daarom voor een nieuwe strategie: niet langer is werkloosheid het speerpunt maar werkgelegenheid. Zoveel mogelijk werknemers en werkzoekenden moeten getraind worden voor de voortdurend veranderende vraag op de arbeidsmarkt onder het motto 'Een levenlang leren'. Er moeten ook meer vrouwen aan het werk, kinderopvang moet worden uitgebreid en ondernemerschap moet worden gestimuleerd. Omdat niemand een antwoord heeft op de nog altijd hoge werkloosheid, reserveert ESF 5 procent van het budget voor innovatieve projecten die kennis moeten opleveren over het oplossen van de werkloosheid.

Hoge ambities

Eind jaren negentig wordt het spannend. Er komen 9 miljoen nieuwe banen bij en de werkloosheid daalt met 3 miljoen. Toch blijft het Europese werkgelegenheidscijfer laag en de langdurige werkloosheid hoog. De lidstaten formuleren in 2000 in Lissabon hoge ambities voor 2010. Dan moet 70 procent van de beroepsbevolking werken. Minstens 60 procent van de vrouwen en minstens de helft van de ouderen moet nog aan de slag zijn. ESF past zich aan door zich te richten op verhoging van de vaardigheden van de beroepsbevolking en hun flexibele inzet op de arbeidsmarkt. Inmiddels gaat het merendeel van ESF allang niet meer naar de oorspronkelijke lidstaten. Met de toetreding van Griekenland, Spanje en Portugal in de jaren tachtig verschoof het zwaartepunt naar de armste regio's binnen de EU. Tegenwoordig stroomt het leeuwendeel van de structuurgelden – waaronder ESF – naar de nieuwe lidstaten in Midden-Europa. Enkele rijke lidstaten, waaronder Nederland, willen dat alleen de armste lidstaten nog en beroep kunnen doen op ESF-gelden. Maar voorspeld blijft ESF ook voor Nederland mogelijk. Een nieuwe subsidieperiode is net van start gegaan. (tekst: Liny Bruijnzeel) *

Vroeger...

Sociale diensten ontvangen voor hun werk geld uit het Fonds werk en inkomen. Daarnaast gebruiken zij andere potjes. Het Europees Sociaal Fonds financiert al ruim vijftig jaar verschillende projecten. Ook Nederlandse sociale diensten hebben op de golven van de tijdgeest ESF benut.

*** Meer informatie?**
www.agentschapswz.nl